

Haderslev
Kommune

LANDDISTRIKTPOLITIKKEN

Haderslev **forbindelser og fællesskaber**

Haderslev
Kommune

Indhold

Forord landdistriktspolitikken.....	4
Vision landdistriktspolitikken	5
Tema: Sammen om strategisk planlægning	6
Tema: Boliger og bosætning	7
Tema: Samskabelse, dialog og samarbejde på tværs	8
Forbindelser	9
og fællesskaber	9
Tema: Synliggørelse af det gode liv i landdistrikterne	10
Fra ord til handling	11
Vores ståsted	12
Uddrag af baggrundsmateriale	13
17 anbefalinger til arbejdet med at understøtte og styrke de levedygtige landsbyer:.....	14
Ved workshoppen den 22. maj 2018 gav følgende top fem anbefalinger over indsatser:.....	15
Haderslev Kommunes Landdistriktsudvalg 2022-2025	16

Forord

landdistriktpolitikken

Forbindelser og fællesskaber, sådan lyder overskriften på vores landdistriktpolitik i Haderslev Kommune.

For Landdistriktsudvalget er det vigtigt, at landdistrikterne i kommunen får de bedste muligheder for at leve og udvikle sig. Vi er optaget af "det gode liv på landet", og vi ved, at det kræver fornuftige betingelser, både når det handler om transportmuligheder, om kultur- og fritidstilbud til alle i familien, og også når det blandt andet drejer sig om mulighederne for at få et job i landzone eller bygge et nyt hjem til familien.

Livet og mulighederne på landet er mange, og heldigvis er vores udgangspunkt i Haderslev Kommunes landdistrikter rigtig godt. Men vi ved også, at der selvfølgelig kan være udfordringer. Det kræver til tider et særligt sammenhold på landet, og det er ofte styrken ved at løfte i flok, der gør det vanskelige muligt. Vores arbejde i udvalget og vores samarbejde med landdistrikterne om landdistriktpolitikken viser med al tydelighed, at vi sammen er et rigtig godt "makkerpar", der kan gøre en positiv forskel.

I processen frem mod den landdistriktpolitik, du læser lige nu, har Landdistriktsudvalget været i tæt dialog med landdistrikterne. Vi har haft dialogmøder med

landdistrikterne gennem mere end et år. Vi har afholdt borgermøder med fokus på landdistriktpolitikken og sådan at det fundament, vi sammen står på, er skabt i et tæt og tillidsfuldt samarbejde.

Landdistriktsudvalget vil gerne sikre, at den politik, vi har skabt sammen med borgerne, også kan bruges til noget. Derfor er vores landdistriktpolitik også koblet med et dynamisk idékatalog, som hele tiden udvikler sig med nye og flere ideer og tiltag. Idékataloget er samtidig det værktøj, som både lokalrådet/ borgerforeningen og Landdistriktsudvalget kan bruge, når landdistriktpolitikken skal bevæge sig fra ord til handling.

Det har både for mig som formand og for hele udvalget været fantastisk at fornemme og opleve det enorme engagement og den store virkelyst hos borgere og foreningsliv. Det er netop i det møde, der binder bånd mellem borgernes engagerede indsats for livet på landet og Landdistriktsudvalgets fokus på de rammebetingelser, der skal understøtte selvsamme liv, at vi i fællesskab skal lykkes.

Derfor er vores vision at styrke og fremme forbindelser og fællesskaber i Haderslev Kommunes landdistrikter med den hensigt at skabe mere liv på landet.

Rigtig god fornøjelse.

Bent Hjort Kloster

Formand for Landdistriktsudvalget

Vision

landdistriktspolitikken

Landdistriktsudvalgets omfattende dialogproces med borgere, landdistriktsaktører, inputs fra workshops, kommunale fagudvalg og råd og nævn har været med til at danne rammerne for den overordnede vision.

Med landdistriktspolitikken ønsker Haderslev Kommune en fortsat positiv udvikling af bæredygtige, aktive landsbyer og landdistrikter. For det er i landdistrikterne, at over halvdelen af befolkningen bor. Der er et stort potentiale i Haderslev Kommunes landdistrikter, som er ramme for "det gode liv" og dermed også for både hverdagsliv, fritidsliv og arbejdsliv.

Udviklingspotentialet er forskelligt fra landdistrikt til landdistrikt, og vi vil derfor realisere vores visioner ud fra vores nuværende ståsted og realistiske forventninger til, hvad Landdistriktsudvalget og borgerne sammen kan gennemføre.

For at kunne gøre vores vision levende og bæredygtig har vi udarbejdet fire temaer. Temaerne er beskrevet på de næste sider.

Louise, Andreas og Theo - Skovbølling

"At styrke og fremme forbindelser og fællesskaber i Haderslev Kommunes landdistrikter med den hensigt at skabe mere liv på landet"

Tema: Sammen om strategisk planlægning

Årø fyr er opført i 1905

Strategisk planlægning skal sikre en langsigtet og målrettet udvikling i landdistrikterne, hvor vi tager hensyn til, at landdistrikterne er forskellige og har forskellige ressourcer.

Strategisk planlægning er forbindelsen fra fortiden og nutiden til den ønskede fremtid for landdistrikterne, som vi i fællesskab arbejder for.

For Haderslev Kommune ønsker vi en helhedsorienteret forbindelse mellem visioner, strategier, planer, politikker og handlinger.

Det er de forpligtende fællesskaber mellem landdistrikterne, samt forbindelserne mellem kommunale enheder og sammenhængen til indsatserne på regionalt og nationale niveauer, som er forudsætningen for, at vi kan lykkes med den strategiske planlægning.

Hvad skal vi sammen gøre:

Vi vil arbejde for at sikre, at fakta om landdistrikter er opdateret og danner baggrund for den strategiske planlægning.

Vi vil tilbyde strategiske værktøjer til landdistrikterne for at understøtte den lokale strategiske planlægning.

Vi vil arbejde for øget tilgængelighed, mobilitet og god infrastruktur for borgernes arbejdsliv, fritidsliv og hverdagsliv, eksempelvis i forhold til stiforbindelser, kollektiv trafik og sundhed tæt på borgerne.

Vi vil i et tværfagligt og samskabende perspektiv understøtte en mangfoldighed af tilbud i landdistrikterne, eksempelvis vedrørende motionsmuligheder, rehabiliteringsforløb, fritidsjob.

Tema:

Boliger og bosætning

Strategisk planlægning skal sikre en langsigtet og målrettet udvikling i landdistrikterne, hvor vi tager hensyn til, at landdistrikterne er forskellige og har forskellige ressourcer.

Strategisk planlægning er forbindelsen fra fortiden og nutiden til den ønskede fremtid for landdistrikterne, som vi i fællesskab arbejder for. For Haderslev Kommune ønsker vi en helhedsorienteret forbindelse mellem visioner, strategier, planer, politikker og handlinger.

Det er de forpligtende fællesskaber mellem landdistrikterne, samt forbindelserne mellem kommunale enheder og sammenhængen til indsatserne på regionalt og nationale niveauer, som er forudsætningen for, at vi kan lykkes med den strategiske planlægning.

Familien Raun Hollesen - Ørbyhage

Hvad skal vi sammen gøre:

Vi vil arbejde for tiltag, som styrker en øget tilflytning, herunder fremme et stigende antal børnefamilier i landdistrikterne.

Vi vil arbejde for, at forskelligheden i tilbud mellem landsbyerne er en styrke, der øger værdien, af det mere man kan skabe sammen.

Vi vil arbejde for, at der er fysiske rammer til rådighed for fællesskabet i et lokalområde. Vi vil arbejde for at understøtte tiltag, som forbinder generationerne i nye fællesskaber.

Vi vil arbejde for at understøtte foreningsdannelse/organisering, der ønsker at virke for opkøb/renovering af udtjente bygninger i landdistrikterne.

Vi vil arbejde for øget tilgængelighed og muligheden for at også de svagere ældre kan bo i landdistrikterne. Vi vil arbejde for sammenhængen og forbindelser i transportløsningerne, både private og kollektive.

Vi vil arbejde for, at kultur- og fritidscentre også er centre for udviklingen i lokalområderne.

Vi vil arbejde for, at der kan bygges nye boliger i landdistrikterne, både som huludfyldning og ift. nye boliger, hvor der er behov.

Tema: Samskabelse, dialog og samarbejde på tværs

Skovby - Årets lokalsamfund 2021

Vi skaber forbindelse mellem faciliteter, aktiviteter, infrastruktur og styrker fællesskaber gennem videndeling mellem lokalsamfund, borgere, foreninger, erhverv og kommune.

Vi skal bringe frivillighed, ressourcer og viden i spil til gavn for det aktive medborgerskab og fællesskabet.

Vi udvikler bredt med en fælles retning, både når det gælder fysiske muligheder og velfærdsrettede tilbud. Vi skal således understøtte meningen og værdien for "det gode liv" på landet.

Hvad skal vi sammen gøre:

Vi vil arbejde for at fremme og udvikle tiltag, som giver mulighed for, at der kan dyrkes lokale fællesskaber fra vugge til grav, eksempelvis på kultur-, fritids og idrætsområdet.

Vi vil i, samarbejde med Haderslev Erhvervsråd, arbejde for at understøtte erhvervslivet, herunder klyngedannelse og netværk i landdistrikterne, for eksempel fødevarenetværk, turismenetværk og netværk for håndværkere med flere.

Vi vil arbejde for at fremme og udvikle lokale samarbejder på kryds og tværs, eksempelvis mellem skoler og dagtilbud i forhold til lokale landsbyordninger, på kultur- og fritidsområdet, sundhedsområdet og i netværk omkring borgere og familier.

Vi vil arbejde for, at kommunens repræsentanter og institutioner er en aktiv del af lokalsamfundet.

Forbindelser og fællesskaber

Signaturforklaring

- Landdistrikter
- Centerbyområde

Kortet viser de 29 landdistrikter i Haderslev Kommune. Der ses også Haderslev by og de 2 centerbyer Vojens og Gram.

Tema:

Synliggørelse af det gode liv i landdistrikterne

Fortællingen om sammenhængskraft, værdier, stærke fællesskaber og et rigt kultur- og fritidsliv i landdistrikterne skal styrkes. Mulighederne for værdifulde naturoplevelser, bæredygtige levesteder, råderum og potentiale i de stedbundne ressourcer skal være tydelige for borgere og besøgende.

Vi skal sammen fortælle de positive historier, og vi skal selv opdage herlighederne af alt, hvad der sker. Er man bosat i et landdistrikt, er man selv den bedste ambassadør.

Vi forbinder det gode liv med fortællingen om og synliggørelsen af dette, i kraft af de gode historier i landsbyerne.

Forbindelser og fællesskaber sker på mange niveauer også i forhold til formidling – der findes analoge, digitale og teknologiske løsninger, som kan bidrage til landdistriktsudviklingen, så dette skal vi være opmærksomme på.

Aarø Sund Badehotel

Hvad skal vi sammen gøre:

Vi vil styrke landdistrikternes muligheder for selv at kunne fortælle den gode historie.

Vi vil samarbejde med Haderslev Erhvervsråd om at styrke synliggørelsen af turismen i landdistrikterne.

Vi vil facilitere den gensidige inspiration mellem landdistrikterne.

Vi vil arbejde med at understøtte den geografiske og kulturelle sammenhængskraft ved at bringe landet ind til byen og byen ud på landet, når det giver mening.

Vi vil arbejde på løbende at formidle relevant viden om aktiviteter i lokalområdet, herunder arbejde for at formidle tiltag, som fremmer at geografiske afstande i mindre grad er forhindringer for at kunne tage del i eksisterende fællesskaber.

Fra ord til handling

- Tema og indsatsområde
- Beskrivelse af handleplan
- Formål
- Relation til tværgående emner / politikområder
- Tidshorisont
- Økonomi
- Interessenter

Kommunikation og Fundraising i Skrydstrup

Vi gør landdistrikspolitikken levende ved at lave handleplaner for de fire temaer.

Formålet med handleplanerne er at omsætte landdistrikspolitikens visioner og temaer til konkrete handlinger, projekter og tiltag, som gør vores vision vedkommende og levende.

Vi har derfor udarbejdet et idékatalog, som nærmere beskriver vores vej til nye handleplaner, og som skaber en fælles ramme og genkendelig struktur.

Herudover udvikles handleplaner ved hjælp af spørgeguiden og fælles temadrøftelser. Idékataloget samler også de mange inputs til handleplaner, som vi allerede har fået.

Idékataloget tager afsæt i en fortsat dialog på landdistriktsområdet, og er således løbende til debat, opfølgning og evaluering.

Handleplaner gør det derfor muligt, at vi sammen kan svare på, hvordan vi skaber mere liv på landet i Haderslev Kommune.

Smuk natur - Halk Strand

Vores ståsted

Landdistriktsudvalget har gennemført en række workshops og dialogmøder for at kunne udvikle landdistriktspolitikken.

Vi har taget udgangspunkt i FNs verdensmål, høringer blandt aktørerne, workshop den 22. maj og 26. september 2018 på Tørning Mølle.

De 17 anbefalinger til at understøtte og styrke levedygtige landsbyer og den regionale analyse af landdistrikterne i Haderslev Kommune samt meget mere er alt sammen med til at bidrage til landdistriktspolitikken.

Det er afgørende for os, at det er de lokale borgere, der er drivkraften for det, som igangsættes. Vi er således meget optaget af, at landdistriktspolitikken fortsat danner baggrund for dialog og handlinger på landdistriktsområdet i Haderslev Kommune.

Det er derfor, vi siger, at udviklingen skal ske med borgeren - og ikke for borgeren.

Uddrag af baggrundsmateriale

FN's 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling

Der er i alt 17 Verdensmål – og 169 delmål – som handler om at løse mange af klodens største problemer inden 2030. Verdensmålene blev vedtaget i 2015 på FN's årlige generalforsamling med opbakning fra alle medlemslande - også Danmark.

Haderslev Kommune ønsker at tænke bæredygtig udvikling ind i landdistriktspolitikken.

17 anbefalinger til arbejdet med at understøtte og styrke de levedygtige landsbyer:

1. Strategisk planlægning af kommunens landområder og landsbyer
2. Vurdering af de enkelte landsbyer og landområder med henblik på at sikre en differentieret og målrettet udvikling
3. Særlig indsats i udpegede rekonstruktionsområder
4. Styrket indsats til nedrivning og istandsættelse af boligmassen
5. Bolig Jobordningen udvides til at omfatte nedrivningen i landzonen
6. Nye finansieringsformer til at tilpasse bygningsmassen
7. Mulighed for at omplacere boliger i det åbne land
8. Et tilpasset og mere varieret boligudbud
9. Øget tilgængelighed til landskab og natur
10. En mere langsigtet planlægning af de nære offentlige servicetilbud
11. Nye kollektive trafikløsninger
12. Samlokalisering af faciliteter og aktiviteter
13. Bedre digital infrastruktur
14. Erhvervsudvikling med fokus på stedbundne potentialer
15. Bedre tilgængelighed til arbejdsmarkedet
16. Tættere dialog mellem kommune og lokalsamfund
17. Mere fokus på faciliteter og aktiviteter, der samler landsbysamfundene

Ved workshoppen den 22. maj 2018 gav følgende top fem anbefalinger over indsatser:

16. Tættere dialog og samarbejde mellem kommune og lokalsamfund

Udvalget anbefaler, at udvikling af landsbyerne sker i samråd mellem kommunen og lokalbefolkningen med henblik på at sikre en bredt forankret udvikling med en fælles retning, både når det handler om fysisk planlægning og velfærdsløsninger.

6. Nye finansieringsformer til at tilpasse bygningsmassen

Udvalget anbefaler, at der nedsættes et ekspertudvalg med kendskab til finansiering og landsbyernes særlige behov for modernisering af boligmassen med henblik på at udvikle en model for privat finansiering i kombination med offentlig og/eller filantropisk tilskud til renoverings-, sanerings- og ombygningsopgaver samt eventuel nedrivning i landsbyer og landdistrikter.

17. Mere fokus på faciliteter og aktiviteter, der samler landbysamfundene

Udvalget anbefaler, at staten via midler fra Landdistriktspuljen samt Landdistriktsprogrammet og kommunerne understøtter fastholdelse og etablering af fælles faciliteter til forenings- og fritidsliv, fælles mødesteder, begivenheder samt mulighed for deleøkonomiske løsninger i landsbyerne.

2. Vurdering af de enkelte landsbyer og landområder med henblik på at sikre en differentieret og målrettet udvikling

Udvalget anbefaler, at kommunerne forpligtes til i dialog med lokalsamfundet at foretage en vurdering af de enkelte landområder eller landsbyers tilstand, udfordringer og muligheder med henblik på at sikre en differentieret og målrettet udvikling af de enkelte landsbyer og landområder.

4. Styrket indsats til nedrivning og istandsættelse af boligmassen

Udvalget anbefaler, at Pulje til landsbyfornyelse forlænges og forøges fra 2019 til minimum 330 mio. kr. årligt i en ti-årig periode, og at der i første halvdel af denne periode foretages en ny behovsvurdering med henblik på eventuel yderligere finansiering og tilpasset anvendelse af pulje.

Bent Kloster (V)

Formand for Land- og Byudviklingsudvalget og medlem af Økonomiudvalget og Teknik- og Klimaudvalget

Allan Emiliussen (V)

Formand for Senior- og Sundhedsudvalget og medlem af Vækst- og Udviklingsudvalget og Land- og Byudviklingsudvalget

Martin K. Christiansen (C)

Næstformand for Vækst- og Udviklingsudvalget og medlem af Land- og Byudviklingsudvalget

Marie Skødt (A)

Formand for Ungeudvalget og medlem af Økonomiudvalget og Land- og Byudviklingsudvalget

Cecilie Haaland (A)

Medlem af Vækst- og Udviklingsudvalget, Ungeudvalget og Land- og Byudviklingsudvalget

Bo M. Rasmussen (A)

Næstformand for Land- og Byudviklingsudvalget og medlem af Kultur- og Fritidsudvalget og Social- og Handicapudvalget

Preben Holmberg (V)

Næstformand for Kultur- og Fritidsudvalget og medlem af Senior- og Sundhedsudvalget og Land- og Byudviklingsudvalget

Haderslev Kommunes Land- og Byudviklingsudvalget 2022-2025

At styrke og fremme forbindelser
og fællesskaber i Haderslev
Kommunes landdistrikter med den
hensigt at skabe mere
liv på landet

